4 El Classicisme musical

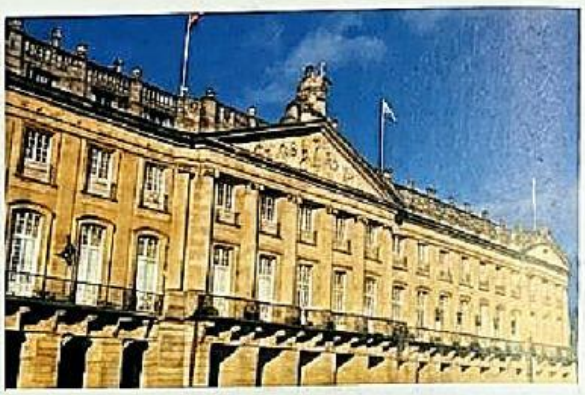
1 Barroc o clàssic?

1 Barroc i Classicisme. Mix

a) Escolta els quatre fragments i distingeix si és música del Barroc (B) o del nou estil, el Classicisme (C). Recorda: si sents un clavicèmbal a l'orquestra no és música clàssica.

- Quins fragments són clàssics? ◯ 1 i 3 ◯ 2 i 4

2 Gèneres instrumentals clàssics

2 Formes del Classicisme. Mix

a) Escriu en quin ordre apareixen les formes instrumentals següents. Justifica la resposta.

◯ SIMFONIA ◯ CONCERT ◯ SONATA ◯ QUARTET

SIMFONIA	Composició amb diversos moviments per a orquestra simfònica.
CONCERT	Composició amb diversos moviments per a solista i orquestra simfònica.
SONATA	Composició amb diversos moviments per a instrument sol o duo.
QUARTET	Composició per a quatre instruments de corda.

3 Haydn, un gran mestre de l'ordre

▶ 1 Concert per a violoncel i orquestra núm. 2. F. J. HAYDN

a) Mira el vídeo i observa:

- L'aire popular, l'equilibri i l'ordre d'aquest concert amb frases de 8 compassos.
- El paper del solista, que interpreta amb naturalitat, sense dramatisme.
- El paper de l'orquestra, que acompanya suaument i amb detalls quan toca el solista i és protagonista quan el violoncel li cedeix el torn.

b) Mira el vídeo i segueix les entrades de les intervencions del violoncel i de l'orquestra en aquest rondó.

tema A violoncel → tema A orquestra
tema B violoncel amb final virtuosístic, *ritardando* ⌊
tema A violoncel → tema A orquestra
tema C violoncel continua com a solista
tema A violoncel → tema A orquestra en mode menor, més trist i apagat
tema D violoncel solista en mode menor...

LIVEWORKSHEETS

4 Genial Boccherini

3 «Minuetto dei ciechi». La *música notturna delle strade di Madrid*. L. Boccherini

a) Aquestes composicions retraten sonoritats dels carrers de Madrid. Segueix-ne l'estructura:

- «Minuetto dei ciechi». Molts indigents anaven a Madrid pel que podia oferir la gran ciutat. Tots els temes tenen 8 compassos?

Tema A	Tema A més fort	Tema B	Tema B més fort	Acomp. solo	Tema A més fort	Tema A més fort	Tema B més fort	Tema B més dèbil	Coda Acomp.

4 «Ritirata». La música *notturna delle strade di Madrid*. L. Boccherini

- «Ritirata»: És la retirada dels militars dels carrers de Madrid de la seva vigília nocturna; la Banda de Guerra avisa la tropa perquè es retirin al quarter de nit.

Se senten tres ordres de tambors amb eco (tocats amb corda greu) L.							
Tema a	Tema a	Tema b	Tema b	Tema a	Tema a	Tema b	Tema b
Tema a P → R		Tema a P → R		Tema b P → R		Tema b P → R	
Tema a (forte)		Tema a → Tema b		Tema b		Tema b fluix (se'n van...)	

5 Boccherini al cinema

2 *Master and Commander: The Far Side of the World*. Escena

a) El vídeo és una escena d'una pel·lícula en la qual s'utilitza la música dels carrers de Madrid de Boccherini. És curiosa l'elecció de la música perquè en l'argument lluiten anglesos contra francesos. Es busca l'elegància del capità i la música de Boccherini és molt elegant.

b) Mira com combina la **música diegètica**, en la qual es veuen músics tocant, amb la música incidental, que ambienta el tràfec del vaixell però els mariners no la senten.

Boccherini no va portar aquesta obra a la impremta perquè segons ell:

«L'obra és absolutament inútil, fins i tot ridícula, fora d'Espanya, perquè el públic no pot entendre'n el significat, ni els artistes saben com s'ha d'interpretar».

La van imprimir després de la seva mort.

Si Boccherini sabés que aquesta obra s'ha fet tan famosa i que ha estat escollida per a una pel·lícula de fama mundial!

- Intro: Acords d'acompanyament de violí.
- Tema A: Melodia de violoncel en l'agut. Acompanyament de violí fent acords.
- Interludi: Amb acords de violí que passen al violoncel.
- Tema A: Melodia de violí. Acompanyament de violoncel fent acords.
- Final: Jocs de violí. Acompanyament de violoncel amb acords.

LIVEWORKSHEETS

PANEL D'ESTUDI DE MOZART: EL RÉQUIEM

10. Coneixent Mozart

a) Llegeix el text sobre el seu rèqiem i contesta.

- L'obra és només instrumental o és per a orquestra, solistes i cor?
- Utilitza instruments greus o aguts per donar el color a l'obra?

11. Obrint la missa: «Introit»

«Introit». Rèquiem. W. A. Mozart

a) La tenebrosa entrada de l'orquestra en la introducció, ens situa en el dramatisme de l'obra.

- Com és la pulsació? ○ MARCADA ○ POC MARCADA
- Quina velocitat té la pulsació? ○ ALLEGRO ○ ANDANTE ○ ADAGIO
- Quines dinàmiques segueix l'orquestra en la introducció?
  - ○ COMENÇA AMB UN SO FLUIX I DESPRÉS PASSA A FORT.
  - ○ COMENÇA FORT I CADA VEGADA ÉS MÉS FLUIX.
- En quin ordre entren les veus del cor en contrapunt?
  - ○ S - C - T - B ○ B - T - C - S ○ T - C - B - S

LIVEWORKSHEETS

6 Neix un geni: Mozart

▶ 3 «Molto allegro». Simfonia núm. 1. W. A. MOZART

Quan Mozart va viatjar a Mannheim amb la família, als set anys, es va enamorar de com sonava l'orquestra. Als vuit anys va escriure la seva primera simfonia amb un nou estil.

La peça va ser escrita durant el viatge de la família Mozart per Europa, concretament durant la seva estada a Londres, on es van quedar una temporada a causa d'una malaltia del seu pare. L'estrena de la simfonia va tenir lloc el 1765, quan Mozart tenia nou anys.

L'obra presenta la influència de molts compositors, inclosos el seu pare i un fill de Bach, John Christian Bach, un important simfonista que treballava a Londres a qui Mozart havia conegut durant la seva estada allà.

a) Escolta el primer moviment, que ja gairebé té la nova forma sonata. Segueix el musicograma mentre mires el vídeo en el qual es van presentant dis diferents temes.

EXPOSICIÓ × 2				DESENVOLUPAMENT I reexposició tot junt × 2
Tema A × 2	Tema B més juganer	Tema A × 2	Tema B més juganer	Jocs amb el tema A a diferents altures. Desenvolupament del tema B també a diferents altures.

7 La forma sonata

▶ 6 *«Allegro», Sonata per a piano núm.* 16. W. A. MOZART

a) Aquesta conata per a piano té un primer moviment en el quai ja s'aprecia clarament la forma sonata. Segueix restructura en el vídeo.

EXPOSICIÓ (presentació dels temes)	(EXPOSICIÓ) (repetició per fixer els temes)	DESENVOLUPAMENT	REEXPOSICIÓ (conclusió)
Tema A: pantalla 1 (amb molta personalitat, cha fet moit femés) Tema B: pantalles 2 I 3 (més delicar, melodia acompanyada per semicorveres)	Tema A: pantalla 4 Tema B: pantalles 5 I 6	Jocs imaginarius amb final del tema B: pantalla 7	Tema A (més allargat): pantalles 8, 9 I inicl de la 10 Tema B: pantalles 10 I 11

8 El millor concert de Mozart

▶ 5 *«Adagio», Concert per a clarinet i orquestra.* W. A. MOZART

a) Al vídeo trobem un fragment del concert de clarinet interpretat per una orquestra d'estroliants. Llegeix les descripcions, escolta el fragment i numera l'ordre en qué les tents.

- ◯ Baixades melódiques amb pregunta i resposta per part de l'orquestra.
- ◯ L'orquestra ho repeteix.
- ◯ El clarinet presenta el tema.
- ◯ Baixades mélódiques de clarinet, que es contestat per l'orquestra.

El tema s'estructura en frases de 8 compassos, com la majoria dels temes en la música del Classicisme. Això és així perquè s'inspira en la música popular.

Totes les danses s'estructuren segons aquest patró de 8 compassos, des de les més antigues fins a les del zumba, l'aerodance, el pop, el rock o la música tecno.

9 A més a més

a) Interpreta aquesta peça de l'apartat REPERTORI MUSICAL: 9. Quinter. W. A. MOZART.

LIVEWORKSHEETS

b) En quina frase passa del contrapunt a textura homofònica?

◯ DONA EIS DOMINE ◯ ET LUX PERPETUA

Requiem aeternam dona eis Domine,
requiem aeternam dona eis Domine,
et lux perpetua, et lux perpetua luceat eis.
Te decet hymnus Deus in Sion.

Atorga'ls el descans etern, Senyor,
el descans etern, atorga'ls, oh Senyor;
i que la llum perpètua, i que la llum perpètua brilli sobre ells.
Plàcida lloança a tu, oh Déu, a Sió.

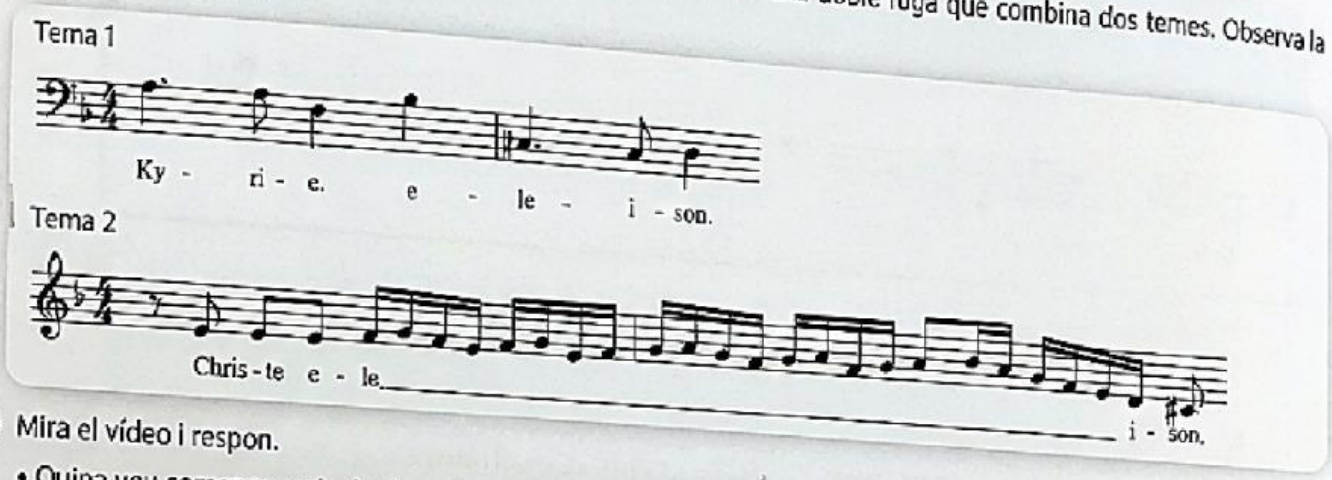
c) Quina és la primera veu solista que se sent?

◯ SOPRANO ◯ CONTRALT ◯ TENOR ◯ BAIX

12 Segueix el «Kyrie»

▶ 7 **«Kyrie». *Rèquiem*. W. A. MOZART**

a) Aquest *kyrie* és una proesa arquitectònica, un ric contrapunt. És una doble fuga que combina dos temes. Observa la partitura de tots dos.

b) Mira el vídeo i respon.

- Quina veu comença amb el primer tema *Kyrie eleison* i quina veu respon amb el segon *Christe eleison*?
- Després, quina veu canta el primer tema i qui respon amb el segon?

13 La part més emotiva de la missa, el «Lacrimosa»

▶ 8 **«Lacrimosa». *Rèquiem*. W. A. MOZART**

Quan componia el «Lacrimosa» Mozart ja estava molt cansat i molt malalt. Només va deixar escrits uns apunts. Al compàs 8 acaba la música de Mozart.

a) Mira el vídeo i contesta el qüestionari.

- Quants compassos hi ha d'introducció?

◯ DOS ◯ TRES ◯ QUATRE

- El moviment de la melodia que reforça el significat de la frase *qua resurget ex favilla judicandus homo reus* ('l'home culpable per ser jutjat que ressorgirà de les cendres') és:

◯ ASCENDENT ◯ DESCENDENT

- Observa l'ús expressiu dels silencis:
  - En el disseny repetitiu dels violins (introducció i inici), que suggereixen un aire de lamentació.
  - En el cant entretallat dels compassos 5 i 6 –*qua resurget ex favilla*–, que evoca un sanglot.
- Quina textura té? ◯ CONTRAPUNT ◯ HOMOFONIA

LIVEWORKSHEETS